

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

VI. Nouus conuentus Ratisbonae habitus iterum sine fructu: multa[ue]
prodigia in coelo visa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

digemus. Quod si iracundia mouentur, impleant braccam excrementis; eamque è collo suspendant, id sufficientum esset, vel osculum pro sanctis istis teneremus &c. Ita in fine vitæ Cygnus ille Saxonicus, acute à Cōrado Andree, *Schwvainscher Luther*, appellatus, quem legēs nullo modo dabitare potest, quin dæmonium habuerit eximie & vehementer immundum iste tamen est *Propheta, & Euangelista & Elias*, & nescio, quid non? *Septentrionis*. O cæcitas plusquam Cimmeria, vel ebria! (d)

VI. Sic igitur & à tali porco docti Protestantes non satis liberum Concilij accessum sibi fore causati, amicabile urgebant doctorum hominum colloquium, vel suæ nationis Concilium: Catholici e contra quaecumque vellent securitatis cautionem offerentes, vt ab eiusmodi incæpto desisterent, vehementer eos rogabant. *Docuisse enim experientiam, colloquijs eiusmodi dissidia & contentiones incendi magis quam restingui: neque vnâ prouinciâ ceteris omnibus leges posse præscribere*. At illi insistentia persistentes, rursus protestando protestabantur, nisi petitioni huic suæ locus daretur, nulla se contra Turcam auxilia collaturos. itaque Ferdinãdus Rex Anno 1545. ad 24. Martij Cæsare moram faciente in concedendo colloquio, initium fecit VVormatiensis Comitij. (e) vbi ad Augustum vsque mensem inter Catholicos & Protestantes iterum disceptatum est. Interea mense Augusto Merseburgensem Episcopatum occupant Protestantes, & Cæsar videns eos tergiversando compositionem non solum eludere, sed occupando bona Catholicæ Ecclesiæ gressari, terminaui VVormatiense colloquium, & prodeunte se indies magis magisque malo Protestantium animo, legatum, misit ad Turcam de inducijs, veritus ne si foris cū hoste potentissimo bellum gereret, domi à suis circumueniretur, atque ita vniuersam rem Christianam in præsentissimum coniceret periculum. Ne quid tamen quod paci aliquo modo seruire videretur, ommitteret, concessit vt Ratisbonæ doctorum hominum colloquium institueretur sequi. Decembri quaternis designatis colloquutoribus nempe a parte Catholicorum, Maluendâ, Billichio, Hofmeistero & Cochlæo; à parte Protestantium, Bucero, Brentio, Maiore, Sæpfiō (Melanchthon enim tum ærotabat.) & præter hos quaternis auditoribus, & duobus præsidibus (f) Bucerus anteq. am ad Colloquium proficisceretur, scriptis ad Landgrauū die XXIV. Decembris M.D.XLV.

litteris, Lutheranis magnum scrupulum iniecerat. Landgrauus his acceptis litteris Saxonem statim mouit, qui porro rem ad Melanchthonem retulit. Et quia ex Buceri litteris non obscurum erat, eum in reformationis negotio medium quoddam inter Catholicos & Lutheranos iter ingredi, Melanchthon aperte protestatus est. *sibi confusionem illam vel conciliationem opinionum, quam nonnullos moti videret nequaquam placere, vt qua nouum statim schisma paritura, adeoque Augustana confessionis Ecclesiæ exitium allatura sit*. Cogitent inquit, qui modo parum sapiunt, quid tandem futurum sit, si vnusquisque propriam sibi ex suo cerebro comminisci religionem velit.

Quum ad dictum locum & tempus omnes conuenissent, Anno demum 1546. Maluendâ & Bucerus illud doctrinæ caput quod est de iustificatione hominis, duabus integris sessionibus non sine vehementia inter se disceptarunt: in quo quidem omnes hæretici semper incredibili vti sunt pertinacia. Catholica enim docet Ecclesiâ, nos verè iustos, nostraq; bona opera esse meritoria, quamdiu insitit gratiam tenemus, eoq; pro alijs precando, siue in hac siue in altera illa vita nos apud Deum mereri (è quos sanctorum dependet inuocatio) & bonam sibi opera in statu gratiæ factâ, mereri remissionem poenarum pro peccatis præteritis, interueniente etiam thesauri Indulgentiarum dispensatione. Quæ doctrina si vera non sit, nihil sane nostris ieiunijs, precationibus, cilicijs, alijsq; corporis macerationibus merebitur. E contra non vni Evangelici. Fidei omnia tribuentes, bona opera evertunt ac reiciunt, vt & sanctorum inuocationem, & Pœnitentiam, qua externa corporis castigatione, & alijs bonis operibus demonstratur. Atque hinc tantopere caput hoc de iustificatione hominis illi oppugnant, docentes, *solam fidem in Christum iustificare: cetera omnia opera inutilia esse & quasi nihili, nisi in quantum Fidei signa sunt*. De qua tamen diuersæ admodum inter ipsos Lutheranos, Osiandristas & Maioristas sunt opiniones. Quamuis autem Bucerus eruditione ceteros suos collegas longe excelleret, nihilominus tamen vi veritatis eò adactus fuit, vt non absurdas modo, verum etiam impias opiniones, modo sibi constare vellent, asserere potius quam

d Vlenberg loco. cit. e Vlenberg. cap. 33. num. 3. Vit Luth. f Vid. Epist. Eber. Billichij ad Colon. lib. 2. Rev. memorab. Vlenberg. Vita Luth. cap. 33. num. 7.

quam victum se fateri maluerit; uti qui presentes disputationi interfuerunt, testantur. Hoc modo in dies aliquot protracto colloquio, dum modo voce, modo scriptis, iam hoc iam illo modo dicebatur; ecce Catholicis nihil minus quam de Colloquij abruptione cogitantibus, duo e Protestantes sese subducunt, & noctu discedunt. Tulerunt hoc impatienter admodum Præsides, & reliquos qui remanerant, gravissimis verbis ut continuerent colloquium hortantur, dum illi qui iam profecti fuerant, reuocentur. At illi Saxonæ Ducis mandatum causabantur. Qui su pererat quum animi causa extra urbem deambulatos se finxissent equos paratos ibi offenderant, conscensis, domum & ipsi properarunt, uti & Bucerus, Argentorato missus. Catholici hi commorati de colloq. ij huius abruptione contra Protestantes vehementer protestati sunt: quorum hac de re scriptum libro *Rerum memorabilium Coloniae Anno MDLIX* impresso, insertum legitur. g) Acciderunt hoc tempore memorabilia quædam quæ cap. XI. num. 2. recensebo.

Interea Campegius Cardinalis Pontificis ad Ratisbonensem conventum Legatus, ut Lutherorum calumnijs occurreret, & abusus ac vitijs quæ in Pælati Ecclesiæ passim videbantur (vnde ille hæreses omnes nasci atque augeri recte iudicabat) quodammodum mederetur, Principes rogauit ut idoneos homines ad se mitterent, à quibus singula recte atq. ordine cognosceret, & de cõueniẽtibus remedijs cũ ijsdem deliberaret. Sed factis se iam reformatos arbitrabantur Protestantes, utpote qui ex obedientia mandatorum tum Dei, tum Ecclesiæ sese, ductu Martini Lutheri Apoltaræ, sentiebant emeruisse in Libertatem & licentiam vitæ qualem caro & sanguis poterant optare, & quidem honestissimo sub nomine Christianæ libertatis omnia ad libitum possidere. Catholicis autem malis & domi & foris pressis magis de gemitu, quam reformatione cogitare libebat, videntes eam in sua non esse potestatem. Atque is fuit exitus vitimi ante Bellum Protestanti in Colloquij, quo tempore se iam satis virum natos arbitrabatur aduersus Cæsarem, ut palam rebellare liceret.

Ut autem magis dilucide ob oculos ponatur quomodo ad arma publicè ventum sit, paulo altius repeto, huius Anni 1546. gesta, nimirum Protestantes initio huius anni, missis ad colloquium Ratisbonense Maiore & Zochio, Francofurti inter se conuenisse tum ut Tridentino con-

cilio quod iam captum erat se opponerent, tum ut Hermānum Colonensem Archiepiscopum Apostatam adiuuarent, atque Cæsarem interpellarent de Camera Spirensis iudicio ex suo arbitrio & dictamine ordinando, aut si ista impetrare non possent de Bello Cæsari indicendo. Erat tunc Cæsar Traiecti, vbi cum legati Protestantium de dictis acturi conuenerent. Ille hos Ratisbonam ad Comitiam, ad quæ ipse iam tenderet, inuitauit ut communi Consilio res ageretur. Se si quieti sint nemini molestiam parare. Atque ita itineri se dedit Cæsar, qui vbi Spiram peruenit, & Romæ sententiam de exauthorando Hermanno Colonienſi, & de colloquio Ratisbonæ per Protestantes abrupto cognouit. (m)

Landgravius etiam acceptis fidei publicæ à Cæsare litteris, ad eum Spiram venit, ut Catholicos præueteret, & Protestantium nomine de Consilijs quæ in ipsorum perniciem suscepta, & de copijs quæ ad eorum exsequutionem clam conscribi dicebantur, quere-retur, quem in finem etsiam à Pontifice Concilium inditum esset atque inchoatum. Sermonem hunc inter Cæsarem & Landgravium Sleidanus more suo ad longum recenset, & Landgraviium oratorio more loquentem, & non Lutheri tantum causam strepue defendentem, sed & modicis verbis Cæsari quædam exprobrantem facit. quod sane Cæsarem patienter tulisse non est verisimile, ut qui tam Landgraviij arrogantiam, quam Smalcaldici federis, cuius præcipuus erat promotor Landgravius, secreta penitus perfecta haberet & cognita. Ex altera parte Cæsar apud Landgraviium de abrupto à Protestantibus colloquio querebatur: quod tamen omnino rursus institui ac continuari vellet (n) Post paucos dies Cæsar Ratisbonam recta contendit, & mense Maio peruenit, quo Principes tam Catholicos, quam protestantes erant euocati. Adfuerunt è Catholicis Tridentinus, Augustanus, Bamberg, Hertipol. Patauenſis & Hildeshemenſis Episcopi, & ex sæcularibus Mauritius Dux Saxonæ, nondum Elector, Ericus Brunsvvicenſis, Ioannes & Albertus Brandenburgici. Protestantes vero alij varia causari, solum Oratores suos miserunt cum multis querelis, varia causantes cur ipsi venire non possent, quoniam nolebant, (o) iam enim certis iudicijs & pacem cum Galliarum rege, & cum Turca

K k 2 indu-

g Vid. Natal. Com lib. 1. n Cochla. cont. Martio in Brouijus Annal. Tom. 20. Anno 1546. num. 16. o Brouij. Annal. loc. cit.

inducias à Cæsare factas esse acceperant, unde dici non potest quanto metu consternati fuerint: eoque quantas omnino poterant, copias conscripserunt, ut primi in armis possent apparere.

Ratisbonæ XV. Cal. Julij in Comitum itum est, peracto SS. Missæ officio, consensu magno decretum ut Cæsar Tridentino Concilio assisteret, illudque turaretur, Protestantes eodem, quo toties provocassent, adigeret. Cæsar Nonis Julij Civitatibus Imperij perscripsit se in rebelles moturum, & quibus causis ad id moveretur. Saxo & Landgravius Idibus Julij se arma pro Religione sumere edito scripto publicarunt. Atque ita ad arma deinceps fortiter itum est (p)

Ad Ratisbonensem conventum Angliæ quoque rex Henricus VIII. Legatos miserat, Stephanum Gardinerum Episcopum Vintoniensem, & Cneverum equestris ordinis virum, eum potissimum in finem, ut Principibus apud Pontificem, cui rebellaverat, intercessoribus ad reconciliationem ureretur, aperte præferens, non aliam quam Romanam pro vera se agnoscere Ecclesia. At infelix hic Princeps apud utriusque religionis homines erat in detestatione ea, ut vix quisquam audite eos dignaretur, ob evidenter iniuste ab eo tentatum divortium, ex quo ingens illa multorum malorum Angliæ series est exorta. Et hæc causa fuit & occasio, ut Cochleus scribit, quæ dictum regem à Lutherana hæresi avellit, offensum scilicet eo quod nec Protestantes divortium ipsius, primam omnium quæ sequuta sunt in illo regno, miseriarum originem, probarent.

Sed omissa Angliæ, Germaniæ res modo persequamur: cui ipsum cælum non obscuris signis imminentia mala præsignificabat Nam ut combustio Planetarum in tripl. citate Martis, quæ Anno MDXXIV. contigit, religionis mutationem portendebat, sic quatuor eclipses, quæ eo tempore, quo Lutheri deliria totum fere Mundum inter se bello commiserant utrumq; cœli luminare passum fuit, vehementer omnium animos terrendo obstupescerunt. In primis vero terribile erat solis deliquium, 24. Jan. Anno 1544. ut qui totus pene obscuratus, vix malignam aliquam lucem Mundo reddebat, reclusus inferiore in parte ad X. digitos (q) Magnam hanc eclipsin Solis, tres Lunæ defectiones exceperunt nempe 9. Jan. 4. Jul & 18. Dec uti Gaucicus refert, quod iam inde ab eo Caroli Magni tempore, quo is Saxonum gentem à paganismo ad Christianam religionem traduxerat, numquam evenit.

Flebile est hic meminisse quomodo Hungari, quamque suppliciter, expositis suæ patriæ calamitatibus & periculis, à Germaniæ Principibus auxilia petierint, quæ vero Lutheranorum erga eisdem fuerit charitas, quod Christianæ Republicæ studium, sequenti capite ostendam: Neque hoc ab Historiæ meæ serie alienum erit. Interca Cæsarem & Protestantes bellico apparatu occupatos paullulum relinquamus.

QUOMODO LUTHERANI TURCICUM optarint dominatum, & causa fuerint quod pars aliqua Christianitatis ei subiecta sit.

CAPUT X.

ARGUMENTUM.

- I. Lutherus Turcom Christianis Principibus præfert, &
- II. A faciendo ei bello dehortatur.
- III. Vi etiam alij hæretici.
- IV. Solimannus Lutherum videre expetit.
- V. Lutheri culpa Hungaria & Transylvania amissa.
- VI. Protestantes Christianis laborantibus sepe auxilium denegarunt.

Quam magna est corruptæ hominum naturæ malitia! quæ quum in alijs affectibus rum in ira præcipue & odio apparet. Ubi namque semel alicuius rei odium animum subierit, nisi protinus obstitas, indies ita augefcit, ut nullis neque rationis frænis regi, neque ullo honoris respectu cohiberi, neq; vel Dei saltem reverentia & metu retundi, nedum exstingi possit. Lutherum videamus: in quo contra Pontificem conceptum odium ita crevit, ut publice profiteri non sit veritus, (a) Turca dominatum multo quam Pape esse tolerabiliorem. In Romana Ecclesia multo plus & turpioris committi idololatria atque impietatis, quam in Mahumetana. Comparationem deinde instituit: & quemadmodum, inquit, Turca Evangelij doctrinam per Alcoranum suum exstinguit, sic Pape per suas Decre-

p Idem q Gemma, Frisius in Radio Astronom. Lovanij vidit h. 8 53. post merid. Crusius Vlma h. 9 a. merid. Keplerus in paralip. Vitell. p. 296. & Funcius XI. digit. & capisse nocte: cere uti crepusculo vespertino.